

Ryhmä 1: Kysymys: Millä ehdoilla turvemaavalttaisten alueiden maataloilla on tulevaisuudessa sijaa hiilineutraalissa Suomessa?

- Hiilineutraalius turvemailta koettiin ristiriitaisena tavoitteena: turvemaita ei saa hiilineutraaliksi, jos niitä pyritään kuitenkin viljelemään
- Hiilineutraaliustavoitteissa hyväksyttävä että turvemailta muodostuu päästöjä, hiilen sidonta tapahduttava kivennäismailla tai muilla maatalouden osia-alueilla, turvemailta tehdään "mitä voidaan" resurssien mukaan
- Kaikilla tiloilla ei resursseja implementoida kaikkia toimia: esim. investoinnit kuten säätösalaajitus eivät kaikille taloudellisesti mahdollisia tuista huolimatta
- Muut maankäyttömuodot (esim. kosteikkoviljely, ennallistaminen, metsittäminen) nähtiin mahdollisuuksina tietyin rajoittein – myös tukemisen tarvetta. Eivät sovellu kaikkiin kohteisiin mutta minne sopivat mahdollisuuksia täytyy pohtia
- Nurmen viljelyllä potentiaalia laskea päästöjä pienellä panostuksella riskeistä huolimatta: pohdittava, mitä käyttöä sadolle jos paikoin satoa jo nyt liikaa
- Noin kolmasosa turvemaista edelleen yksivuotisella: jos nyt jo liikaa satoa, mitä niille tehdään jos lopuillekin turvepelloille tulee nurmea?
- Nurmien ohjaaminen tukien avulla tietyille alueille koetaan tilojen eriarvoistamisena → tukia /ohjauskeinoja suunnitellessa
- Entä jos tila joutuu muuttamaan tuotantosuuntaansa karjan tuotannosta kasvinviljelyyn esim. sairauden vuoksi? Mitä nurmelle/nurmen tilalle silloin, jos haluaa viljellä turvemaita ilmastoviisaasti?
- Tilojen välinen yhteistyö osin mahdollisuus. Tilusjärjestelyissä tai yhteistyössä tilojen kanssa dilemma niillä alueilla joissa kaikkien lähitilojen toiminta perustuu turvemaille – Pohjanmaalla paikoin varsin yleistä.
- Säätösalaajituksella potentiaalia vedenpinnan nostossa → toisaalta, pysyykö vesi kaikilla alueilla enää? Ongelmat esim. ruosteisuus: korvataanko tuilla esim. kasvaneet hoitokustannukset kuten huuhtelut?
- Hyväksyttävä, että turvepelloilta muodostuu päästöjä jonkin verran... tarkasteltava tiloja yksilöllisinä: kullakin tilalla tehdään sille sopivat ratkaisut, mutta suuressa kuvassa turvemaiden päästöjä voidaan vähentää (ei kenties nollatasoon) mutta sidontaa kenties sitten kasvatettava muualla: jos vaaditaan toimia turvemaille, pitää vaatia toimia hiilensidontaan kivennäismailla sen osan verran, mitä turvemailta ei voi päästöjä vähentää. Myös toimialojen yli tarkastelu tarpeen.

Ryhmä 2: Kysymys: Onko eloperäisten maiden ilmastoviisaan viljelyn keinovalikoima riittävän kattava?

- Viljelijöiden keinovalikoima suppea ja aika radikaali (metsitys ja vedenpinnan nosto). Nämä herättää paljon ajatuksia että miten niihin suhtautua
- Jako "raskaat keinot/pehmeät keinot"
- Pehmeät vastaa ajatukseen: "Miten ruuantuotantoa jatketaan eloperäisillä mailla", näitä monilajiset nurmet, kesä uudistus, maanmuokkaus minimiin, ei vetetä
- Joustotarve viljelyyn, esim. kun tullut talvituhoja tai tarvetta uudistukselle
- Kuka määrittää heikkotuottoisen turvepellon, silloin kun niille kohdennettuja toimia ajatellaan?
- Mihin tukipolitiikka kannustaa?
- Ilmastoviisaan toiminnan valikoima saatava monipuolisemmaksi
- Keinovalikoima ei riittävän kattava vielä. Tutkimusta tarvitaan ilmastotoimien ympäristövaikutuksista, tietoa vettämisen merkityksestä.
- Markkinat on pullonkaula
- Kun kuiviketurpeesta luovutaan -> luoko lisää markkinoita? Ruokohelpeä kuivikkeena?
- Osa viljelijöistä toteaa että osa jopa heidän turvepelloista olisi muutettavissa kosteikkoviljelyyn.
- Toisaalta, missä pellot kaltevia kosteikkoviljelyn käyttöönotto on vaikeaa.
- Helpi vie paljon tilaa, rahtikustannukset isot jos ei ole kompensatiota.
- Kenen päästö, jos VAPO myy pellot viljelijälle?
- Ruokohelpi on olkeen verrattava kuivike. Emolehmillä ei eroa, mutta murustuu
- Pidempiaikaisten nurmien viljely eloperäisillä mailla: kasvuston kunnossapito rikkojen kannalta (Luomu). Miten olisi voitu laillisesti uudistaa tukiehtojen kannalta? Rikkaisuuden määrä sopimuskauden jälkeen voi olla iso ongelma
- Toimissa pitää olla joustoa ja talonpoikasjärkeen sekä käytäntöön sopivia
- Nurmi pitää pystyä uudistamaan ja kannusteita siitä
- Rotaatiolaidunnus: kovalle maalle liikenne ja juotto, mutta orgaanisella maalla sitten laidunnusta itsessään.
- Tietty % on pystyttävä uusimaan nurmista jos talvituhoja
- Monilajinurmet on itsestäänselvyys viljelijälle. Tällaisia on käytetty aina.
- Hiilitaselaskuri kaikilla peltolohkoilla ja maalajit mukaan lukien -> ottaa kokonaisuuden huomioon
- Ei otettaisi vähäisin tiedoin (uusista) päästökertoimia käyttöön → Viljelymenetelmien tutkimukset on vasta aloitettu Suomessa, joten tuloksia joudutaan vielä hetki odottamaan.

UUSIA menetelmiä:

- Palautuva padotus (raskaan ja pehmeä keinon välillä) raskaalta keinolta siirto
- Rotaatiolaidunnus/viljely

- Jos maidolle ei ole menekkiä? Voisiko osan lohkoista vettä ja ottaa käyttöön tarvittaessa? Tällöin turpeen hajoamista voitaisiin hidastaa... ”palautuva padotus”
- Ehkä vaihtoehto. Entä joustavuus? Riskien hallinnan kautta. Ruokohelpi voidaan kuivata rehuksi (huono vuosi) tai kuiva-aineeksi (hyvä vuosi). SÄÄVAIHTELU tekee vuosista laihoja tai lihavia, ei enää ns normaaleita vuosia enää sään kannalta. Kivennäismailla lasketaan peltoon jätetty kasvijäte. Jos nurmi elää kiertonsa mukaan eloperäisillä mailla, kun varastokierto lannoitus alussa antaa satoa 3 vuotta.
- Samat laskentasäännöt turvemaille ja kivennäismailla. Onhan sillä oltava merkitystä paljonko maa sitoo hiiltä tai vapauttaa sitä.
- Vaikutettavuus: jos kaikki lähtee vs jos vain osa lähtee uusiin menetelmiin mukaan. Kumpi on tehokkaampaa? Riittääkö keskimääräisesti vaikuttavat menetelmät jos 100% lähtee mukaan.

Ryhmä 3: Kysymys: Miten turvemilla tehtävät (ilmasto- ja ympäristö-) toimenpiteet pitäisi huomioida tuottajalle?

- päästötoimenpiteiden tulisi olla taloudellisesti järkeviä (tämä on kaiken keskiössä)
- markkinoiden tulee toimia päästötoimien takana
- säätösalaajitus, automaatti -> tulee huomioida investointituessa koko kustannus
- salaajien tukkeutuminen paksuturpeisilla -> päättäjien täytyy pitää huolta siitä, että viljelijöille tarjotaan aktiivisesti käytännön ohjeita ja vinkkejä toimenpiteiden TOTEUTUKSEEN, jotta tilan ottamat riskit olisivat mahdollisimman pienet
- myös tutkimustulokset kiinnostavat viljelijöitä (selkeästi esitettynä, koottuna johonkin, kukaan ei ehdi lukea tieteellisiä artikkeleita tai olla jokaisessa webinaarissa kuulolla)
- viljelijät kaipaavat pikaisesti tutkittua tietoa viljely- ja ilmastotoimista käytännön näkökulmasta, mitä kannattaa oikeasti tehdä?
- päättäjien viesti on epäselvä edelleen: mitä oikeasti halutaan, että tehdään? Miten se toteutetaan eli viljelijöille tulisi tarjota tutkimustieto ja käytännön ohjeet helposti ymmärrettävässä muodossa. Ei vain ilmoitusta, että toteuttakaa tämä.
- Päästövähennystoimien tulisi olla pitkäjänteisiä ja kannattavuus kunnossa
- Maatalous = RUOANTUOTANTOA, ei mitään harrastusta
- ilmastotekojen tulisi olla sosiaalisesti ja pitkänäköisesti kestäviä (reiluus)
- jos ruoantuottamisen lisäksi tehdään ilmastotyötä, tarvitaan jokin uusi vahva tukimuoto
- parasta olisi, jos korvaus ilmastotyöstä tulisi suoraan tuottajahinnan ja kuluttajan kautta, tuntuu turhauttavalta, että raha tulee tuista, mutta se on nykypäivää.
- Elintarvikeyritykset kyllä yrittävät ja toivovat, että eurot tulisivat kuluttajamarkkinoista.
- Kotimaisuus / ei kotimaisuus pitäisi näkyä selvemmin kuluttajille, moni luulee ostavansa esim. kotimaista juustoa tai lihajalosteita, vaikka alkuperä onkin jossain ihan muualla.
- Hyvää Suomesta -merkistä kunnon näkyvä kampanja?

Ryhmä 4: Kysymys: Miten määritellään huonotuottoinen turvemaa? Onko huonotuottoinen ja huonokuntoinen sama asia? [Pitäisikö ne poistaa viljelystä, tai poistaa niiltä tuet?]

- Huonotuottoinen ei tuota satoa
- Huonokuntoinen, voisi tuottaa, mutta sitä ei pyydytä viljelemään huonon kunnan vuoksi
- Satotaso pitää mitata, jotta voidaan päätellä tuottavuus
- Huonokuntoisuus ja huonotuottoisuus eivät ole sama asia. Syys-seuraussuhteen lopputuloksia.
- Huonokuntoinen – painaumia, vesi seisoo. On tekninen näkökulma
- Liittyy vesitalouteen, kantavuuteen, happamuus
- Ojitukset liian matalia, täytemateriaalien vähyys
- Huonotuottoisuuden syyt – ravinteisuus (rahkaturvepellot selvästi huonompia kuin saraturpeesta raivatut) niukasti ravinteita saraan verrattuna
- Maatunon ei voi olla kovin hyvätuottoinen. Prosessi on niin alussa, että ei voi kunnolla viljellä
- Etuna turpeilla että on hyvin tyyppä, mutta maatunon alkuvaiheessa edes tyyppä ei ole riittävästi kasvien saatavilla
- Toisaalta pitkälle maatunut turve on huonosti viljeltävä, turve on niin hienoa, että vesitaloutta on vaikea säätää. On vaikea saada ojituksellakaan riittävän kuivaksi. Ollaan säiden armoilla.

Pitäisikö huonotuottoiset lohkot poistaa viljelystä tai poistetaanko tuet

- Huonotuottoisia lohkoja on siirretty tilan sisäisesti tukia paremmin tuottaville pelloille. Pieniltä lohkoilta on siirretty tukioikeuden yhtenäisemmille, isoille lohkoille.
- Tuottajana vaikea sanoa, kaikki pinta-ala pitää hyödyntää mitä on mahdollista
- Tilusvaihdolla – tien eri puolet raivaus-pusikko
- Vähän riippuu mistä suunnasta katsotaan, ympäristöpuolelta katsottuna pitäisi siirtää suoksi
- Paljonko pitäisi satoa olla, että se olisi huono?
- Radikaalilta kuulostaa, jos tukikelpoisuus poistetaan.
- Tukioikeuksien vaihto voi toimia tilusjärjestelyissä, mutta jos on tuellisia kaikki niin vaihtopaikkaa
- Viljelijän näkökulmasta myös toisin päin. Tietty summa tukirahaa olemassa. Pyritään kuitenkin saamaan ruuantuotantoa aikaan. Sosiaalinen näkökulmasta vaikea. Kuka menee naapurille tai muulle että on luopumis- tai pakkokysymys. Me käydään koko ajan keskustelua miten tuet pitäisi kohdistaa aktiiviviljelyyn. Tukien lopettaminen kuulostaa aika raa'alta. Jokin exit suunnitelma. jos saadaan yhteiskunnan näkökulmasta – pellon arvo kiinni siitä miten paljon siitä saadaan tukea. Huonoille lohkoille ei panosteta....tai oikeasti ei jos tiedossa että ei ole tulossa satoa.
- Viljelyn pitäisi olla lähtökohtaisesti viljelylähtöistä, miksi on päädytty huonotuottoisuuteen, niin syitä on monia.
- Huonotuottoisuuden ja kuntoisuuden kehittämiseen pitäisi saada mahdollisuus. Tukioikeuksien vieminen täysin on eriarvoisuuskysymys, keinovalikoiman ääripäässä jos tila oikeasti tarvitsee peltoa. Jos tukioikeuksia siirretään, voi johtaa pellon raivaukseen.

- Viljelijän omaan harkintaan se jätetäänkö viljelystä pois. Etäällä, märkiä? Voisi kannustaa harkitsemaan jättämään pois viljelystä. Keppi ei hyvä toimi.
- Viljelijän pitäisi saada hyötyä siitä, että jätetään viljelystä pois ilmastoyistä.